

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2025-01-29

Diarienummer: N608-1136/24

Handläggare: Ann-Marie Halfvordsson

E-post: ann-marie.halfvordsson@forskola.goteborg.se

Återrapportering av uppdrag om öppen förskola i Gårdsten

Förslag till beslut

Förskolenämnden förklarar uppdraget som slutfört.

Sammanfattning

Vid nämndssammanträdet 29 maj 2024 fick förvaltningen i uppdrag att utreda hur Gårdstens öppna förskola kan attrahera fler besökare, samt att i samverkan med VGR, förse nämnden med fördjupad information om svårigheterna med att etablera en familjecentral i Gårdsten och undersöka framtida etablering (protokoll nr 8/2024 §102). Ett aktivt arbete med att attrahera fler besökare pågår. Hittills har det gett en marginell ökning av antal besökande.

Förvaltningen anser att en flytt till ett centralt läge i Gårdstens centrum troligtvis skulle öka attraktiviteten då verksamheten kan bli mer synlig och lättillgänglig. Nuvarande lokal har en begränsning på max 28 besökande enligt brandskyddsregler. En eventuell flytt kan innebära plats till flera besökande, vilket förvaltningen anser önskvärt.

Dialog har skett med regionen om möjligheterna att starta en familjecentral. Alla parter (förskoleförvaltningen, socialförvaltningen Nordost, Gårdstens Vårdcentral/BVC samt barnmorskemottagningen Angered) är överens om att en familjecentral skapar de bästa förutsättningarna för ett sammanhållet familjecentrerat arbetssätt och tidigt stöd till familjer i Gårdsten. En företrädare för barnmorskemottagningarna i Göteborg har dock meddelat att de inte kan splittra upp sin verksamhet på fler platser i Nordost, och att det idag inte finns något politiskt uppdrag inom VGR om att starta en familjecentral i Gårdsten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen önskar flytta den öppna förskolan till ett mer centralt läge i Gårdsten, antingen som en solitär öppen förskola eller som en del i en familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet. Om uppdrag ges om att utreda möjligheterna för samlokalisering behöver en förstudie tas fram som visar på vilka de ekonomiska konsekvenserna blir för en ny lokal. Nämnden kan högst troligt undvika dubbel hyreskostnad då nuvarande lokal kan sägas upp med tre månaders varsel och har en avtalsperiod på 12 månader.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

En solitär öppen förskola i Gårdsten har ett värde för barn och familjer som besöker öppna förskolan och tar del av verksamhetens utbud. En öppen förskola som är samlokaliserad i familjecentral har, framför allt i stadens utsatta områden, lättare att rekrytera fler besökare samt ge familjer ingång till ett bredare utbud och ökade möjligheter till ett sammanhållet stöd. Utöver detta kan den även bidra till att öka tilliten till välfärdsverksamheter i Gårdsten.

Barnkonventionen

Barns rätt till hälsa och utveckling enligt Barnkonventionen behöver särskilt beaktas. Gårdsten, tillsammans med Östra Bergsjön är det område i nordöstra Göteborg som har flest antal barn 0–5 år, 920 respektive 953 barn. Andelen hushåll med tre barn eller fler är 8 procent vilket kan jämföras med 3 procent på Göteborgsnivå. Av områdets 920 barn i åldern 0–5 år räknas 473 som trångbodda. Antalet ensamstående med barn, andel utan eftergymnasial utbildning samt arbetslöshet ligger alla på en högre nivå än övriga Göteborg. Andel i befolkningen med utländsk bakgrund är 89 procent mot 39 procent i Göteborg. Gårdsten har också utmaningar kopplat till hälsa, trygghet, segregation och kriminalitet.

Öppen förskola erbjuder barn pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna, samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap och stöd i föräldraskapet. I den öppna förskolan kan familjecentralens professioner se familjen under längre stunder. Det förenklar möjligheten att skapa goda relationer samt att tidigt uppmärksamma familjens behov och eventuella risker.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 19 februari 2025.

Bilaga

Samverkansavtal Familjecentraler och familjecentralsliknade verksamheter i Västra Götaland.

Ärendet

Ärendet gäller återrapportering av uppdraget att utreda hur Gårdstens öppna förskola kan attrahera fler besökare samt att i samverkan med VGR förse nämnden med fördjupad information om svårigheterna med att etablera en familjecentral i Gårdsten och undersöka framtida etablering (protokoll nr 8/2024 §102).

Beskrivning av ärendet

Nedan följer förvaltningens återrapportering av uppdraget.

1. Fler besökare till öppen förskola i Gårdsten

Kunskapen om att solitära öppna förskolor i Nordost generellt har svårare att locka besökare är känd och förvaltningen har redan ett pågående arbete för att öka besöksfrekvensen i Gårdsten. Arbetet har intensifierats alltsedan uppdraget från nämnden gavs genom:

- Enkätundersökning

Öppna förskolan genomför en enkätundersökning till familjer med barn 0–6 år i Gårdsten, för att undersöka vad målgruppen själv tänker kan locka fler besökare/dem själva, till öppna förskolan.

- Workshop med VC/BVC Gårdsten samt socialförvaltningen Nordost

Den 23 oktober 2024 bjöd rektor in till en workshop med syftet att utveckla och stärka samarbetet mellan öppen förskola, föräldrastödjare och barnhälsovård för att kunna erbjuda en mer sammanhållen insats och i förlängningen öka antalet besökare. Resultatet av workshopen visar att det finns många idéer på aktiviteter, men vissa försvåras av att parterna inte är samlokaliserade.

- Uppsökande arbete

Pedagogerna på öppna förskolan arbetar uppsökande på andra platser och arenor i Gårdsten, ibland i egen regi men också tillsammans med invånarguider som är anställda av förvaltningen för demokrati- och medborgarservice.

- Överenskommelse och uppdrag till invånarguider – fokus Gårdsten

Invånarguiderna i Nordost riktade sitt samarbete med öppna förskolorna under hösten till Gårdsten genom att i samtal med målgruppen fokusera på öppna förskolan, under fyra pass i november och december 2024.

- Utveckling av föräldraskapsstödjande temasamtal i öppen verksamhet

Flera besökare efterfrågar mer föräldraskapsstödjande samtal på öppna förskolan i Gårdsten. Under hösten 2024 utforskades nya sätt att möta upp behovet.

- Ny aktivitet ”Kom och träna svenska”

Gårdstens öppna förskola erbjuder sedan januari 2025 språkträning inför SFI. Aktiviteten är populär och sker redan på sju andra öppna förskolor i stadens utsatta områden, där SFI-

lärare från Studium kommer och tränar svenska för föräldralediga utlandsfödda kvinnor. Förvaltningen är en del i SKR-projektet ”Öppen förskola för jobb och integration”¹.

- Utveckling av samarbete med förskolorna i Gårdsten: Hur kan vi bli ännu bättre ambassadörer för varandras verksamheter?
- Förstärkt stöd av kommunikationsavdelningen med syfte att skapa en kärnfull marknadsföring av öppna förskolan i Gårdsten.

Besöksfrekvensen har successivt ökat över tid.

Antal besökare per dag					
	VT-22	Hela 22	VT-23	Hela 23	VT-24
Gårdsten	9,5	11,5	12,6	13,3	15,3

2. Fördjupad information m svårigheterna med att etablera en familjecentral i Gårdsten samt undersöka framtida etablering.

Historia – svårigheter att etablera familjecentral

Med start 2018 initierade Vårdcentral/BVC i Gårdsten en dialog med fastighetsägare Serneke om intresse av att hyra lokaler för en vårdcentral, inkluderat en familjecentral, samt en mottagning för fysioterapi i samband med nybyggnation i Gårdstens centrum. Dialog fördes även med företrädare för förskoleförvaltningen, men utan ett politiskt uppdrag att utgå ifrån var det svårt att komma fram till något konkret. Initiativet rann ut i sanden, då Serneke bytte projektledare och alla ytor i nya husen planerades till lägenheter.

Nuläge – intresse och förutsättningar att starta familjecentral

Med stöd i uppdraget från nämnden har förskoleförvaltningen bjudit in till dialog om intresse och förutsättningar att starta en familjecentral.

Inbjudna var barnmorskemottagning, Vårdcentral/BVC Gårdsten, socialförvaltning Nordost samt Angereds Närsjukhus. Summering av dialogen, där alla deltog förutom representant från Angereds närsjukhus, följer nedan:

Samtliga var överens om att det mest optimala är en fyrbent samlokaliserad familjecentral där alla basverksamheter deltar. Barnmorskemottagningen meddelar att de inte har något politiskt uppdrag att starta upp i Gårdsten och att resurserna från närmsta barnmorskemottagning i Angered inte räcker till för att delta i fler familjecentraler. Alternativet är att samverka på lägsta nivå genom att delta på styrgruppsmöten samt runt enskilda gravida kvinnor utifrån behov. Gårdstens Vårdcentral/BVC önskar starta en familjecentral och har förutsättningar att göra detta genom att informera sin styrelse. Socialförvaltning Nordost vill också starta familjecentral men behöver få ett uppdrag från sin nämnd.

Utan en barnmorskemottagning på plats kvarstår alternativet att starta en familjecentralsliknande verksamhet. Att starta upp en familjecentralsliknande verksamhet kräver ett uppdrag från förskolenämnden då en flytt av befintlig öppen förskola krävs

¹ SKR-projekt [Öppen förskola för jobb och integration | SKR](#)

eftersom den idag ligger långt ifrån övriga verksamheter. Rektor och medarbetare för öppen förskola får tydliga signaler från BVC om att medverka på öppen förskola samt lotsning dit inte är möjlig i dagsläget när verksamheterna inte är samlokaliserade.

Även besökande familjer framför att den öppna förskolan bör finnas i Gårdstens centrum. Öppna förskolan Gårdstens nuvarande lokal kan utifrån brandskyddsregler bara ta in max 28 besökare samtidigt, vilket försvårar uppdraget att öka antalet besökare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att det aktiva arbete som pågår för att locka fler besökare till öppna förskolan i befintligt läge endast kommer att ha begränsad effekt. Tillgängligheten är begränsad både i läge och i lokalerna som är små och inte ger utrymme för ett större antal besökare. Lokalerna kan inte möta upp den efterfrågan på aktiviteter som önskas. En flytt till Gårdstens centrum är önskvärd, där det finns intresse hos Vårdcentral/BVC och socialförvaltning Nordost att starta familjecentral eller familjecentralsliknande verksamhet.

Beroende på om förskoleförvaltning, socialförvaltning Nordost och BMM får i uppdrag från sin respektive nämnd att starta familjecentral/familjecentralsliknande verksamhet, blir nästa steg att skriva fram en gemensam lokal avsiktsförklaring för att säkra alla parter deltagande i fortsatt process. Därefter kan en begäran om uppdrag om förstudie bli aktuellt, för att utreda lokalmässiga förutsättningar och ekonomiska konsekvenser. En politisk samsyn behöver finnas mellan kommunala och regionala politiker om uppdrag att starta en familjecentral i Gårdsten. Presidiet har informerats om förvaltningens bedömning på presidietmötet den 14 november 2024.

Johan Olofson

Eva Berg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Förskola